

Motto:

**Jak nelze představit si čísla bez jedničky,
tak tvorstvo bez Boha, jsou pomyslné hříčky.**

VÁŽENÝ A MILÝ ČTENÁŘI,

ROK UPLYNUL A JE TU NOVÝ ZAS,
MŮŽEME PŘEMÝŠLET, CO NÁM DAL A VZAL,
ZDA PRÁVĚ UPLYNULÝ ČAS
NĚCO Z MOUDROSTI NÁM ZANECHAL.

TU DOBRO, TU ŠKODA, ZTRÁTA NAVÍC,
PÁDÍCÍ ČAS NÁS JENOM MUČÍ,
UTÍKÁ MARNĚ JAKO ZAJÍC,
NECHÁPEME-LI, ŽE NÁS UČÍ.

PŘIJMĚME VDĚČNĚ TUTO ŠKOLU,
KONČEME LÁSKOU KAŽDOU PŘI,
VÍTEJME ŠŤASTNĚ VŠICHNI SPOLU
NOVÝ ROK DVA TISÍCE TŘI!

Jarmila Plotěná

Karel Hašpl:

MEDITACE NOVOROČNÍ

Přistupujeme opět k pluhu, abychom vyorali novou brázdou. Před námi je půda neznámá. Bude třeba uchopit radlici pevnou rukou a soustředit svou sílu a pozornost na všechny překážky, jež se nám postaví v cestu.

Nás však nic neodradí od toho, abychom se pustili v zápas s těžkostmi, neboť věříme, že Ty, Bože, budeš s námi a že nás posílíš v naší práci.

Věříme, že ani největší svízele nás nedonutí, abychom klesali a vzdávali se svého úkolu.

Věříme, že neupadneme na tvrdé, skalnaté půdě, protože věříme, že nás neopustíš, až zemdlíme, ale dodáš nám síly k dokončení našich úkolů.

Věříme, že ze semene, které zasejeme do zorané půdy vzejde dobrá úroda, že naše práce nebude marná, neboť Ty naše úsilí požehnáš.

Vedle nás a s námi vyrůstají řady stejně smýšlejících a stejně oddaných práci, kterou dokazujeme, že chápeme smysl svých životů a důležitost spolupráce s Tebou!

Zdravíme je, své bratry a sestry, a vyprošujeme si požehnání i jejich dílu, neboť před Tebou, Bože náš, jsme si všichni rovni. Žehnej naší i jejich práci, která má přispět k porozumění a ke spolupráci mezi lidmi, aby nebylo již válek a nesmyslného vraždění, aby budoucnost lidstva překonala omyly a chyby minulosti.

Nechť vkročíme do nového roku s těmi nejlepšími úmysly. Tak se staň!

-

-

UNITAS znamená JEDNOTU, ale jenom
za předpokladu, že problémy a nesrovnalosti jsou řešeny
v duchu TOLERANCE, SNÁŠENLIVOSTI a úsilí o
dosažení dobra a spravedlnosti pro celou společnost.

Miloš Mikota:

ALBERT SCHWEITZER A UNITÁŘI

Proč si unitáři připomínají Alberta Schweitzera? Kdo to byl Albert Schweitzer? Schweitzer lékař, spisovatel, hudebník, filozof a náboženský myslitel?

Že je blízký nám unitářům a jak jej unitáři podporovali, o tom svědčí řada faktů. Byla to především hmotná pomoc, kterou Schweitzerovi a jeho nemocnici v Lambaréné poskytovala Unitářská pomocná služba (USC).

Američtí unitáři vydali knižně Schweitzerovo stěžejní dílo: An Anthology, ed by Charles Joy 1947, The Beacon Press, Boston. A konečně IARF uspořádala v roce 1992 konferenci na téma „Albert Schweitzer a světová náboženství“, které jsme se také jako delegáti zúčastnili. Konferenci zorganizoval a řídil můj přítel a spolužák z Oxfordu reverend Max Ulrich Balsiger, autor spisku „A. Schweitzer předchůdce ekologické etiky“. Konference se konala v Gunsbachu v Alsasku, kde Schweitzer bydlel, pokud nebyl v Africe v Lambaréné nebo nehrál na varhany ve světových velkoměstech. V Praze byl v roce 1923 a 1928.

Nejen svým spisem „Hledání historického Ježíše“, ale zejména svou „Naukou úcty k životu“ (z mnoha vydání jmenuji kolibří vydání v nakladatelství Lyra Pragensis 1974) značně ovlivnil moderní teologii unitářskou.

„Mít úctu k životu znamená být v souzvuku s Věčným.“

On sám se stal zosobněním své víry. Jak poznamenal ve svém deníku, dávala mu jeho práce v Africe sílu a vědomí, že zatímco jiní zabíjejí, jemu je dopřáno život zachraňovat.

Albert Schweitzer, který prožil dvě světové války, byl rozhodným odpůrcem těch, kteří by chtěli rozpoutat třetí světovou válku. Unitáři přijali Schweitzerovu nauku úcty k životu a chápou ji jako jeden z deseti pilířů unitářské víry.

Mějme úctu i k duši svých oponentů a nehledejme v nich nepřátele, ale spíše pomocníky v hledání pravdy. To vyžaduje trojí úctu:

1/ úctu k Pravdě,

2/ úctu k člověku – tedy úctu k člověku hledajícímu a

3/ úctu k sobě samému, tj. ke své podstatě, která je božská a která se projevuje svědomím.

Nedopusťme, abychom byli ve svých usuzováních a jednáních nespravedliví a zaujatí jednostranně bez ohledu na okolnosti. Zdánlivě protichůdné názory, při dobré vůli a úctě k životu, mohou vyústit do společného úsilí směřujícího ke společnému cíli. Je jen třeba mít dobrou vůli a pozitivní víru, čili přesvědčení. To by mělo platit všeobecně. Nejen v náboženství. O pozitivní síle úcty k životu, o kladné síle lásky a soucítění se může přesvědčit každý, kdo tyto duchovní síly uplatnil a vyzkoušel ve svém životě.

Budme za tuto připomínku vděčni Albertu Schweitzerovi.

Uvádím alespoň některé jeho spisy a knihy o něm:

Josef Balcar: Albert Schweitzer, Kalich 1948,

A. Schweitzer: Z mého života, Vyšehrad 1974,

R. Kalfus: Vzpomínky na dr. A. Schweitzera a na Lambaréné, Práce 1975,

A. Schweitzer: Lidé v pralese, Orbis 1975,

A. Schweitzer – zastánce kritického myšlení a úcty k životu, Vyšehrad 1989,

Rev. Max Ulrich Balsiger: Albert Schweitzer als vordenker einer ökologischen Ethik,
Schwetzerischer Verein für freies Christentum 1992.

SVOBODA A ODPOVĚDNOST

Sir Peter Ustinov, britský spisovatel, divadelní a filmový herec, držitel dvou Oscarů,
režisér, výtvarník a novinář napsal pro týdeník The European:

„Po svobodě lidé touží především tehdy, když ji nemají.

Příliš snadno ji však považují za samozřejmost, když se stane běžnou součástí života.
Vezměme si Ameriku, zemi velkých ideálů a skvělých úspěchů, ale také zemi, kde
neomezené využívání svobody působí někdy na lidi jako eroze. Kladou rovnítko mezi
svobodu a bezuzdnost.

Je tedy svoboda něco špatného?

Jistě nikoliv. Svoboda patří k životu ve vyváženém společenství. Čím je jí však víc, tím
také víc musí vzrůstat lidská odpovědnost. Neboť bez odpovědnosti je svoboda drogou
nejnebezpečnější.“

To platí nejen pro Ameriku, ale pro celý svět včetně České republiky i nás v NSČU.

Z angličtiny přeložil M. Mikota

VÍRA JAKO SÍLA A POMOC V ŽIVOTĚ

Všechno co zůstává na povrchu a nevychází z hlubin člověka nedá se vylepšit jakoukoliv vírou. Konkrétní víra v ten nebo onen zázrak, v takovou nebo takovou nadpřirozenost, ve zvláštní bytost, v příchod neobyčejné události, v cokoli co bude jiné, „lepší“, „vyšší“ než tento svět tady a teď je jen pověra a slabost. Taková pověra zklame téměř vždycky i když před tím nakrátko může nadchnout, oslovit, zalíbit se, ukonejšit...

Taková pseudovíra se živí našimi touhami, přáními, představami – většinou naším sobectvím. Nakonec vždy zklame právě tyto naše touhy, přání, představy.

Právě tak je to s důvěrou ve vize či zkušenosti nějakého jasnovidce, vizionáře, tzv. duchovního člověka. I takové víry často zklamou. Většinou se tváří, že mají recept na život, na zdraví, na způsob chápání minulosti, přítomnosti a budoucnosti.

Takový žák si přečte nějaké učení a přesně mu do toho učení „zapadá jeho zkušenost“, srovnává všechno s tvrzením toho jasnovidce a všechno přesně zapadá. Jiný žák má jiného Mistra – tak vznikají různé pseudovíry – víry vycházející jen a jen z teorie. Utváříme si nějakou vnitřní mapu dle těchto věr a představ a často se stává, že krajina našeho života se plasticky přizpůsobuje této naší vnitřní mapě. Tak si život ochuzujeme nebo obohacujeme, zavíráme si dveře nebo otvíráme. Různé víry nás formují pro naše dobro nebo škodu.

Budme proto pozorní a to i v případě, kdy vše se jeví jako dobré a jasné, zdravá skepse neškodí.

Jarmila Plotěná

Bohumil Houser:

ŽIVOT A SMRT

Podle Bhagavadgíty je jistá smrt pro toho, kdo se zrodil a jisté je zrození pro zemřelého a doporučuje se nám, abychom se nad tím, co je nevyhnutelné nermoutili.

Život je nejistý, smrt je jistá. Mohli bychom si říci, že i nejistý život je lepší nežli smrt, neboť život můžeme svou vůlí utvářet, ale o smrti má většina dojem, že na ní se nedá ničeho utvářet či měnit.

Z hlediska jógy bychom však musili takový nemoudrý postoj označit jako zaslepený či májický, neboť podle jógy je život jízda na vlnách života a smrti, přičemž vlny znamenají různé formace mysli tj. jak vnímáme pěti smysli a myšlením celý vesmír. Pokusme se proto změnit naše ustálené nesprávné názory dělící lidskou existenci na dvě zdánlivě odlišné epochy a naučme se dívat na Život jako složeninu života a smrti. Mějme proto před očima dvě tváře jednoho života a smrti – tvář života a tvář smrti.

Řekli jsme si, že Život je jízda, pohyb v čase a prostoru na vlnách myšlenkových tvarů, ztvárněné psychické energie podobné bublinám ve vodě nebo nestálosti plamene. Všechny tyto bubliny, stejně jako plamen jsou nestálé, neuspokojující a přinášející utrpení. Ovšem toto utrpení je vázáno na neosvícenou, neprobuzenou mysl, která se nedopracovala poznání a pochopení jednoty života celého vesmíru, podmíněnosti a vzájemné odvislosti všech jevů. Probuzený a osvícený člověk naproti tomu je schopen přijímat vlnění života i smrti s klidnou myslí stejně jako zručný veslař jedoucí na kajaku peřejemi. Některým lidem se může zdát jogický pohled na reality života pesimistický, ale přitom zapomínají, že optimismus i pesimismus jsou klamné nepravdivé stavy mysli, a pro jogína pouze pravda je důležitá. Pesimismus nemůže přece nikdy vytvořit klidný úsměv na tváři jogína či Bodhisatvy pozorujícího sebe sama i jiné očima soucitu.

Swami Siwananda nabádá: Cvič se ve třech věcech – ahimsa (nenásilnost), satyam (pravda) a brahmačarija (disciplína a čistota těla, řeči a mysli). Měj na mysli tři věci: smrt, utrpení v koloběhu převtělování a Kosmickou mysl. Vzdej se tří věcí: sobectví, přání a ulpívání! Pěstuj tři věci: pokoru, neohroženost a lásku. Vykořeň tři věci: požitek, zlost a chamtivost. Vidíme z tohoto nabádání – „měj na mysli smrt“ a dále „utrpení v samsáře“, i to, že i moderní indický učitel, který neučil Buddhovu džňána jógu, kladl důraz na vyřešení mystéria smrti.

Abychom však hlouběji pochopili jak taková jízda na vlnách života a smrti ve skutečnosti vypadá, musíme si osvětlit řetěz podmíněného vznikání, zákonitost poutající a zatahující všechny neprobuzené májické lidi do koloběhu života a smrti.

Odvislé vznikání je doktrína o podmíněnosti všech fyzických i psychických jevů.

Minulost -

1/ nevědomost (avidža) -

2/ karmické útvary (sankhary) - **karmický proces, 5 příčin: 1, 2, 8, 9, 10**

Přítomnost -

3/ vědomí (viñana) -

4/ tělesnost a mentálno (nama rupa) -

5/ šest základů (avatana) - **proces znovuzrovnání (upapatti - bhava), 5 výsledků: 3**

- 7

6/ dojem (phassa) -

7/ pocity (vedana) -

8/ žádost (tanha) -

9/ ulpívání (upadana) -

10/ proces tvoření (bhava) - **karmický proces (kamma - bhava), 5 příčin: 1, 2, 8, 9,**

10

Budoucnost -

11/ znovuzrození (jati)

12/ stáří a smrt (jara - marana) - **proces znovuzrovnání (upapatti - bhava), 5 výsledků: 3 - 7**

Co tedy bychom měli činit, abychom vedli šťastný život a naučili se umění umírání? Umění zemřít sladkou smrtí je totiž v našich rukách. Myšlenky vznikající v posledním okamžiku života utvářejí naše další inkarnace a jsou doslova plodem celého života. Tento konečný plod by měl být sladký a náš poslední okamžik blažený.

Buddha takovou otázku zodpovídá:

Šťastný je ten, kdo poznal, že zdraví je největší zisk, spokojenost největší bohatství, důvěra největší poklad a přítel a nirvána největší štěstí.

Šťastný je ten, kdo ochutnal sladkost klidu. Takový člověk je osvobozen od strachu a zla, poněvadž se napil sladkosti radosti zákona (Aria sacca).

Šťastný je ten, kdo se zdržuje mezi světci. Žít se světci je příjemné. Bylo by příjemné, kdybychom se nikdy nesetkali s bláznem (pokud jsme nedosáhli osvícení).

Šťastný je člověk ve společnosti moudrých. Ten, kdo se zdržuje mezi bláznem, bude trpět po dlouhou dobu. Žít ve společnosti bláznů je podobno životu mezi nepřáteli a taková společnost vždy přináší utrpení.

Měli bychom se přidržovat pevných, moudrých, učených, trpělivých lidí majících smysl pro povinnost a světců. Měli bychom je následovat tak jako měsíc sleduje dráhu hvězd po obloze.

Nejlépe si naše jogínské myšlenky ověříme při pohřbech našich blízkých, chudobných či zámožných, slavných či neznámých, neboť když přijde smrt, vše pozemské mizí a člověk je mrtev. Tu si správně můžeme uvědomit, že všechny sankhára dhammy jsou pomíjivé, nestálé. Když jednou taková vlna vznikla v mysli, tak se musí zákonitě zlomit a skončit, nebo jak jsme zvyklí říkat – zemřít!

Při takovém pohřbu bychom si měli uvědomit, že sankhára dhamma nebožtíka a sankhára dhamma naše jsou stejného druhu. Byly zrozeny, vznikly jako tvar a tělo, jako psychosomatická individualita, jako žena nebo muž, a postupně na nich se projevoval proces změn – vyrostli v děti, mladé ženy nebo muže, stařeny a starce, a když změny v jejich podstatě dosáhly vrcholu, tak se objeví jev zlomené vlny a tzv. konec, a my to nazýváme smrtí.

Abychom pochopili Život jako jízdu na vlnách života a smrti, měli bychom se zabývat Buddhovým výrokem: „Všechny tvary mysli (sankháry) jsou nestálé; vznikají a zanikají. Úplné zastavení pohybu neustále vznikajících a zanikajících sankhár, provedeno s konečnou platností, je největším blahem.“

Tento výrok Osvíceného nám praví, že myšlenky různě utvářené jsou nestálé, když jednou vznikly musí i skončit a dodává, že jakýkoliv druh sankhár je každému nebezpečný a jakýkoliv druh myšlenek je příčinou pláče, melancholie a depresí, dobré nálady a radosti, lásky a nenávisti, a k těmto všem myšlenkovým formám se vztahuje Buddhův výrok „Anicca vata sankhara – všechny formy myšlenek jsou pomíjivé!“

Ale nejsou to pouze sankhára dhammy, které již zemřely a byly nestálé, ale měli bychom obrátit pozornost k nám samotným, neboť každé z našich těl, s kterými disponujeme zde a nyní, v přítomnosti, není ničím jiným nežli sankhára, mající stejnou podstatu. I tyto psychosomatické útvary zestárnou, stanou se senilními, nemohou mít dlouhého trvání, jednoho dne se musí jako vlna zlomit a zemřít, jako těla vladařů - vojevůdců, žebráků, vědců či negramotů. V těchto sankhárách přebývá láska a stejně tak nenávisť a iluze a jsou příčinami radosti a zármutku následovaných utrpením. Sankháry tohoto druhu mohou být zvířata nebo lidské bytosti, mohou být krásné nebo ošklivé, bílé nebo černé, moudré nebo hloupé – všechno to jsou sankhára dhammy tohoto druhu.

Kéž by jste vy všichni, kteří čtete tyto řádky, nemyslili při pohřbech, že zemřel někdo jiný, nemyslili, že se vás to netýká, že pouze jiní lidé umírají, že pouze jiní lidé zažívají utrpení a obtíže, že jsou to vzdálené a jiné obtíže, které s vámi nemají nic společného neboť ve skutečnosti jsou to všechno sankhára dhammy lidské a zvířecí.

Žádné sankhára dhammy nalézané ve světě nejsou tak důležité jako sankhára dhammy, které utvořily těla lidí a zvířat a k jejichž přirozené podstatě patří změna zlomení, tj. smrt následovaná znovuzrozením. Takový je pohyb tohoto vlnění sankhár od nepaměti.

Stejným způsobem jsme se nesčíslněkrát zrodili i my, zestárli, onemocněli a zemřeli a tyto změny se s námi dějí od nepaměti, až se nyní nalézáme zde jako sankhára dhammy. Milovali jsme a nenáviděli, prolévali slzy, ztráceli tělesnou sílu, paměť v bezpočtu vtělení a v převážné většině nejsme schopni si vzpomenout na naše minulé inkarnace, na naše minulé životy.

Takto jsme byli manipulováni dobrými a zlými sklony (tendencemi) nesčíslněkrát od zrození ke smrti a od smrti k dalšímu zrození. Někdy jsme měli zvířecí těla, někdy jsme byli váženými lidmi, jindy opovrženými zločinci, bydleli jsme v prostorných palácích a jindy ve vězeních či končili na popravištích. Proces rození, stárnutí, nemoci a smrti prochází v lidských a zvířecích tělech, v našich domovech i mimo ně, na venkově i ve městech, na zemi i pod zemí, ve vodě i ve vzduchu. Všude, kde taková stvoření existují, proces změn a utrpení je sleduje jako stín. Ale my si všichni myslíme, že tento proces změn se nás netýká a proto se o něj nezajímáme. Tyto změny ve všech sankhára dhamma probíhaly od nepaměti, bez ohledu na to, zda je Buddha objevil či nikoliv, stejně tak jako gravitace, elektřina, magnetismus existovaly ve vesmíru od nepaměti bez ohledu na to, zda je vědci „objevili“ či nikoliv.

Během pohřbu vidíme jak jsou těla nebožtíků uložena v rakvích nebo po kremaci v urnách. Máme my však nějakou jistotu, že budeme pochováni takovým způsobem? Ať již je tělo vloženo do nádherné rakve či urny – tak zemřelo! Zemřel živý tvor, zemřel člověk, zemřelo zvíře. Některá zvířata mají své rakvičky z cínových obalů, do kterých jsou vkládány jako paštika, rybí omáčka, sardinky či pečená kuřata. Není jediné místo na zemi, kde by nezemřela nějaká živá bytost, kde by nebyl nějaký tvor pochován, kde by nebyl hřbitov. I tržnice a samoobsluhy jsou hřbitovem pro mnohé zemřelé bytosti.

Zkoumáme-li otázku „jízdy na vlnách života a smrti“, měli bychom se obrátit do sebe a měli bychom poctivě zkoumat myšlenky, se kterými pracujeme a žijeme v tomto přítomném vtělení a uvědomit si jasně, že mezi těmito sankhárami a sankhárami jiných lidí není žádného rozdílu. Anicca vatta sankhára (všechny myšlenkové tvary jsou nestálé) bychom si měli uvědomit při každém pohřbu, při každém veselí a při každém zármutku, neb zákon nestálosti platí od nepaměti.

Jogín meditující o sankhára dhammas a vidí, že jsou nestálé, přinášející utrpení a pozná je jako anata, to znamená, že když zemřou a skončí jako zlomená dočasná vlna, nenalezneme v nich ani částičku „skutečné podstaty“ a nezanedbává nadále své sankháry, neboť i ty se jednou zlomí a projdou proměnou smrti.

Sankháry jsou doslova oplodněny latentními sklony a tendencemi desintegrace, rozkladu, rozpojení a zničení a tak tomu bylo vždy na této zemi, která je živitelkou lidí a zvířat. Nemůžeme zjistit začátek tohoto procesu změn a přeměn v sankharách, poněvadž se jedná o přirozený proces trvajících nepřetržitě od nepaměti.

Budeme-li medítovat o těchto věcech opravdu důsledně, pak se nám vynoří myšlenka: „Všechny věci jsou nestálé a pomíjivé – budu proto hledat věci stálejší nežli jsou tyto, všechny věci přinášejí utrpení (dukkha); budu proto pátrat po něčem šťastnějším a blaženějším (sukha) nežli jsou tyto věci; všechny věci jsou annata, nemají skutečné podstaty, budu proto pátrat po atta, tj. po něčem, co je skutečnější a pravdivější, nežli jsou tyto věci a co pochází z podstaty věcí, které jsou pouhými sankhárami.“ Budeme-li v našem pátrání důslední, můžeme z těchto věcí, které nemají žádnou podstatu obdržet hodnoty, takže pravá podstata se rozvine v naší mysli.

Sankhara dhammy těch, kteří zemřeli a sankhara dhamy naše jsou stejného druhu. Sledovaly stejnou cestu, ve stejném směru a pohybovaly se směrem k svému vlastnímu konci – zničení a rozkladu, až dosáhly dočasného dovršení ve vtělení. Když zemřeli, jejich mysl (čitta) nezemřela. Musí se pohybovat dál jako vznikání nových vln, které podmínila, vznikání nových sankhár. Sankhára, která se zrodí z rozpojené a rozložené mysli, bude odvislá od vlastní karmy.

Slovo karma v tomto smyslu znamená „provádět činnost. Jestliže děláme dobrou činnost (kusala kamma) nebo zlou činnost (akusala kamma) a nebo neutrální činnost (avykata kamma), nemající žádné zásluhy ani škodlivé následky, jedná se vždy o aktivitu sledovanou „počítačem“ karmanového zákona. Osoba provádějící uvedené tři druhy činnosti je vlastníkem karmy a ona sama je zodpovědná za své utrpení či blaho (dukkha či sukkha). Karmu si sami tvoříme myšlením, řečí a činy a proto je tak potřebná technika satipatany (uvědomování bdělou pozorností), abychom dokázali uvědoměle kontrolovat veškerou svoji činnost, zejména však mysl. Ve světském smyslu dobrá cesta znamená, že se vychováváme v dobré občany, ale ve smyslu džhána jógy a Buddhovy nauky to znamená, že máme nejvyšší úmysl postupovat dále do podstatného smyslu nauky konání dobra. Měli jsme zde v našem společenství mnoho přednášek o karmě. To že čtete tento článek je vaše karma, že jsem jej mohl napsat je moje karma.

Všechno, co člověk může konat nebo získat na tomto světě je odvislé od činnosti mysli, která je takto tou nejdůležitější věcí. To je to, co nám vysvětluje proces putování v kole samsáry, které je různé a odlišné v soulase s převládajícími karmickými sklony a tendencemi, charakterem utvořeným dle získaných zásluh.

Na příkladě Buddhy Šakjamuniho vidíme karmickou připravenost pro dráhu velkého džhána jogína. Zrodil se v kastě kšatrijů (bojovníků). Stal se králem a vladařem nad městem Kapilavastu, neměl žádné obtíže, jeho život plynul zdravě, lehce a snadno. Měl četné sluhy, bohatství, dobré učitele a mohl mít kteroukoliv věc, na kterou by si pomyslel. A stejně tomu bylo, když opustil své velké bohatství a rodinu a stal se putujícím jogínem, vše se mu lehce dařilo – a to vše takto mohlo probíhat jen díky příznivým karmickým podmínkám.

Jestliže vliv dobrých sklonů je dostatečný v našem charakteru, budeme schopni uklidnit tyto sankháry naplněné zrozením, stářím, utrpením a smrtí a budeme schopni zbavit se těchto čtyř bolestivých věcí.

Nejdříve musíme uklidnit venkovní sankháry, tj. sankháry fyzického těla. Za druhé musíme uklidnit vnitřní sankháry, tj. myšlení a představy v mysli, které jsou tam činné, poněvadž převládá síla nevědomosti (avidža) prikazující nám, jaké tyto sankháry mají být. Důvodem vzniku venkovních sankhár, tj. fyzického těla, jsou vnitřní sankháry – myšlení a představy v naší mysli.

I když jsme putovali mnoha zrozeními, stářím, nemocemi a umíráním po nespočetné časy, nebyli jsme schopni se zbavit těchto koloběhů (vatta). Buddha to nazývá iluzí (avidža) v našem vlastním životě a v naší znalosti.

V době zrození jsou všichni lidé veselí a šťastní, ale v době smrti jsou smutní a příčinou této iluze jsou sankháry, se kterými jsme spojeni. V případě, který jsme právě uvedli, nepřemýšleli jsme pečlivě o všech možnostech, viděli jsme pouze příjemnou stránku (zrození), aniž bychom viděli nepříjemnou (smrt). Tak se nakonec dostaví obtíže, a radost, kterou jsme pociťovali na počátku, nevynahradí utrpení na konci.

Kdykoliv něco obdržíme, co jsme si přáli, pociťujeme zpočátku radost, ale když se věci změní, stanou se jinými, pokazí se a zničí, vzniknou deprese a zármutek a ztráta je pociťována mnohem citelněji nežli zisk. Vidíme, že zisk a ztráta nejsou si rovny.

Jestliže rozumíme zásadám nauky (dhammy), vidíme co jsme získali a vidíme všechny podrobnosti toho, co jsme ztratili – tak bychom se neměli tolik trápit. Neboť jestliže se taková sankhára podobná vlně utvoří, tak vidíme i její stín – tj. její zlomení a skončení, které ji musí následovat dříve nebo později.

Fyzické tělo vznikne z vnitřních sankhár a vnitřní sankháry vznikají z nevědomosti.

Aby naše mysl mohla vidět zdroj vlastních koloběhů převtělování, tak Osvícený nejdříve žádal, abychom dávali dary (danas) jakéhokoliv druhu – jako je např. dar prominutí a dary v podobě zboží a věcí. Jestliže dáváme mnoho nebo málo, na tom nezáleží, ale důležité je, abychom tak činili neustále a to je cesta nebo jeden z nástrojů. Za druhé musíme se snažit hlídat svou mravnost (šíla) – mnoho – málo – z celého srdce – a to je nástroj léčící iluze nevědomosti (avidža) zatemňující naši bytost. Za třetí kontrola a soustředění mysli (samádhi), což znamená uklidnění mysli, které je nástrojem léčícím substancí koloběhu (vatta). Za čtvrté je to paňña, což je odbornost a moudrost a tato se stupňuje od základní úrovně až k nejvyšším úrovním moudrosti a je nástrojem na každé úrovni schopným léčit kolo nevědomosti.

Proč nemáme schopnost vidět neustálý koloběh převtělování zapříčiňující, že se neustále rodíme a umíráme a jsme nuceni zažívat těžkosti utrpení? Jestliže moudrost (paňña) má pátrací a přezkušovací schopnost a vidí mysl (čitta), která je vlastníkem kola (vata čakra) a je až po okraj naplněna nevědomostí a nutí nás tak neustále se inkarnovat do nových koloběhů a když to vidí zcela jasně, tak jsme schopni zničit tuto mysl, která je kolem a můžeme to dokázat pomocí síly opravdové moudrosti. Jestliže moudrost byla schopna zničit kolo (vata čakra), pak mysl naplněná iluzemi přestane existovat dle slov „uklidnění a skončení těchto sankhár“. Je tomu podobně jako u stromu, který byl vytržen s kořeny - nestačí jenom utnout větve či peň. Podobné je to se sankhármi tělesnými nebo sankhármi vnitřní mysli, tvořícími představy o minulosti a budoucnosti – tyto všechny jsou odsouzeny ke smrti. Tak tyto sankháry, které jsou původci utrpení, se zničí, jsou přivedeny ke konci a jsou vyhnány z naší mysli. Pak zůstane pouze Budhó, což znamená, že mysl je čistá. To v pravdě nazýváme „uklidnění a skončení těchto sankhár“, které byly zdrojem utrpení. Dokázali jsme to nastolením vlády moudrosti v naší mysli, která má neotřesitelnou sílu zničit nevědomost a iluze (avidža) – zlé a veškeré zlo, až z něho nezůstane nic v mysli a to nazýváme „uklidněním a skončením těchto sankhár“, takže nezůstane nic, co by mohlo tvořit utrpení, trápení, těžkosti a starosti.

I když sankháry tvořící fyzické tělo stále žijí svým životem, sankháry působící utrpení a poskvrnění mysli, přinášející radost či nespokojenost a jsou původci radosti či zármutku i utrpení, ty odumřely. Podobně jako v kamnech, když bylo spotřebováno veškeré palivo a oheň vyhasl, a my přidáváme další palivo, tak toho ničeho nemění, ať již přidáváme mnoho nebo málo, zůstane to palivem a nemůže se už vznítit.

Mysl můžeme i nadále nazývat myslí, ale tato mysl již nemá své palivo, kterým je nevědomost (avidža). Pak vznikající sankháry (impulsy) tvořící naše představy, stanou se zcela naukou a cokoliv si budeme přitom myslit, bude rovněž naukou. U pocitu (vedana) budeme zakoušet trochu utrpení (dukkha) podle khandas (impulsů, myšlenkových útvarů atd.) stále ještě existujících, ale nezaviní již vznik žádného pobláznění nebo posedlosti.

Vnímání (viňana), poznání věcí přicházejících k nám dotekem s myslí; poznáme je však pomocí dhammy a nikoliv jako iluze pomocí iluzí. A rovněž je nepoznáme proto, aby nám způsobily utrpení (dukkha) příčiny utrpení (samudaja), hromadění zatemnělosti (kilesas). Tak se staly pouhými khandami, tj. khandas bez zatemnění (kilesas) a žízně (touhy – tanha) a to nazývá Osvícený „Tesam Vupasamo Sukho“.

Ten kdo dosáhl této úrovně nauky, tak dosáhl toho, co lze nazvat „země osvobozené od utrpení (dukkha)“ a i když má ještě živé khandas a čtyři živly, nemá již zmatky a těžkosti v mysli a to je co neustále značí „Tesam Vupasamo Sukho“.

Nemůžeme se ale zbavit pěti složek (khandas), neboť když nebyla ještě zlomena tělesná složka (rupa khanda), tak ji musíme používat normálním způsobem. Stejně jako v případě našeho učitele Buddha, kdy on používal po dosažení osvícení nadále pěti složek, které se takto staly nástrojem k vytvoření buddhismu. Jinými slovy používal své fyzické tělo, aby putoval na různá místa a šířil takto nauku, používal sankháry (útvary myšlenek) tvořící jeho myšlenky a představy, aby mohl šířit nauku a aby mu lidé mohli naslouchat. Používal saňha (vnímání a paměť), aby si upamatoval, kde různí lidé žijí, v kterém domě a ve kterém městě a zda jsou zralí pro přijetí nauky Osvíceného a v jakém rozsahu. Byl odkázán na viňhana (vědomí), aby poznal, kteří z těchto lidí porozuměli nauce Osvíceného a kteří neporozuměli v době, kdy zodpovídal otázky a nebo přednášel. Proto těchto pět složek bylo nástrojem pro vytvoření buddhismu, ale nebyly to složky dávající vzniknout zmatkům a rozptýlení Osvíceného, tak jak se projevovaly dříve, dokud nedosáhl osvícení. Složky, které dříve trápily Gautamu, byly složky ovládané nevědomostí. Byly to nástroje nevědomosti, takže kdykoliv mu daly příkaz, aby se ubíral nějakou cestou nebo nějakým směrem, byly příčinou utrpení (dukkha), tvořily utrpení a zmatky po celý čas. Ale poněvadž tyto složky byly přemoženy a donuceny odejít pomocí pochopení velkého původce (dukkha) utrpení – které je nevědomostí (avidža) – sankháry, které byly podřízeny nevědomosti zároveň rovněž skončily a to se nazývá „Tesam Vupasamo Sukho“, uklidněním a zastavením těchto impulsů (sankhár), o kterých pravil Osvícený, že to je nejvyšším štěstím.

V každém z nás sankháry jsou základem příčiny utrpení, vytváří těžkosti a obtíže pro každého z nás a to zažíváme všichni v našich myslích.

Jestliže však jsme se naučili cvičit mysl za účelem dosažení klidu, tak to budeme sami poznávat až dojdeme k bodu, kdy budeme mít moudrost (pañña) schopnou ničit kilesas, budeme postupovat od stupně ke stupni, od nejhrubšího k jemnému, jemnějšímu, až dosáhneme nejjemnějšího a nezůstane nic zatemňujícího v naší mysli. Dokonce i když nevědomost, která je ředitelkou koloběhu inkarnací (vata čakra) je zničena moudrostí, tak nezůstane nic a to se změní v „Tesam Vupasamo Sukho“ – uklidnění sankhár, takže jsou kontrolovány a uklidněny.

Jestliže odumřely sankhárý (impulsy) nacházející se v mysli (v které převládá síla nevědomosti) a ztratily se, tak se nemohou tvořit nové druhy sankhár a uklidnění a skončení těchto sankhár je trvalé.

Když vypršel čas žití Osvíceného nazvali jsme to „Parinibbana“. On zrušil tyto sankhárý a zanechal je světu, aby je uctíval, ale rovněž můžeme říci, že je zrušil a nechal navrátit zpět k zemi, vodě, vzduchu a ohni v souhlase s přírodou.

Ale pravou podstatou Osvíceného je Vimuttibuddho, které je pokladem samotného osvíceného a toto se nazývá pokladem „Tesam Vupasamo Sukho, to je dokonalá dhamma a tato je zcela čistá bez jakékoliv příměsi.

Tato přednáška pojednala o sankhárách dhamma. Všichni, kteří jste slyšeli výrok „Aniča Vata Sankhára“ pochopíte, že je to řečeno ze zvyku, ale ve skutečnosti se výrok týká smrti, vyskytující se neustále. I v této současnosti neustále pokračuje smrt, změna a přeměna. Tam, kde se nalzáme, tam se umírá – doma, v lesích, na horách – umírá se neustále.

V případě že proces změn by měl být doprovázen velkým hlukem, jako například výstřelem z děla při každé přeměně, tak by popraskaly ušní bubínky nás všech. Proces skončení a desintegrace konal by se velmi hlasitě a tak utrpení (dukkha) a těžkosti v rodinách a domácnostech byly by rovněž hlučné.

BARVY

Jednoho dne se barvy světa začaly hádat. Všechny tvrdily, že právě ony jsou nejlepší, nejdůležitější a nejoblíbenější.

ZELENÁ řekla: „Já jsem jasně nejdůležitější. Jsem symbolem života a naděje. Byla jsem vybrána pro stromy, listí a trávu. Beze mne by zahynula všechna zvířata. Podívejte se na venkov a uvidíte, skoro všude jsem já.“

MODRÁ ji přerušila: „Ty jenom myslíš na zem, ale uvažuj též o obloze a o moři. Vždyť voda je základ života, voda, která se díky mrakům dostává z hlubokého moře!“

ŽLUTÁ se zasmála: „Vy jste všechny tak vážné. To já přináším do světa smích, veselost a život. Slunce je žluté, také měsíc a hvězdy jsou žluté. Když se díváš na slunečnici, celý svět se začíná smát, beze mne by nebyla žádná legrace.“

ORANŽOVÁ hned začala svou litanii: „Já jsem barvou zdraví a síly. Mohu být skromná, ale jsem drahocenná, neboť sloužím lidskému životu. Přináším nejdůležitější vitamíny v mrkvi, tykvi, pomeranči, mangu a papáji. Celý den mne nevidíte, ale když oblohu zaplním při východu a západu slunce, je má krása tak nápadná, že nikdo nemyslí na žádnou z vás.“

ČERVENÁ to nemohla vydržet a vykřikla: „Já jsem vládkyně vás všech! Já jsem krev – krev života! Jsem barva nebezpečí i statečnosti. Přináším oheň do krve. Beze mne by Země byla tak prázdná jako měsíc. Já jsem barva vášně a lásky, červené růže a červeného máku.“

PURPUROVÁ se vypjala do celé své výšky. Byla velmi dlouhá a mluvila s velkou pompou: „Jsem barvou královskou a barvou moci. Králové a biskupové si mne zvolili, neboť jsem znakem autority a moudrosti. Lidé mi nedávají otázky. Oni mi naslouchají a také mne poslouchají.“

INDIGO promluvilo nakonec, a to mnohem tišeji než všechny ostatní, ale s větší odhodlaností: „Uvažujte o mně. Já jsem barvou ticha. Sotva si mne všímáte, ale beze mne jste povrchní. Reprezentuji myšlenku i reflexi, soumrak i hlubokou vodu. Potřebujete mne pro rovnováhu a kontrast, pro modlitbu a vnitřní mír!“

A tak se barvy stále vychloubaly, každá přesvědčena o své přednosti. Jejich svár byl stále hlasitější. Náhle šlehl blesk a zarachotila bouře a zároveň začalo neúprosně pršet. Barvy se strachem choulily jedna ke druhé. Uprostřed hluku začal mluvit DÉŠŤ: „Vy hloupé barvy, perete se mezi sebou, každá se snaží ovládnout druhé. Nevíte, že jste tu pro zvláštní účel rozdílné a jediné svého druhu? Podejte si ruce, každá s každou přijďte ke mně.“ Učinily, jak jim to bylo řečeno, sjednotily se a spojily své ruce.

DÉŠŤ pokračoval: „Od nynějška, když zaprší, každá z vás se roztáhne po obloze jako velká barevná duha, jako připomínka, že můžete všechny žít v míru. Duha je symbol zítřejší naděje.“ A tak, kdykoliv dobrý déšť pokropí svět a na obloze se objeví duha, nezapomeňte ocenit jeden druhého.

PŘÁTELSTVÍ JE JAKO DUHA

Červené jako jablko, sladké jako srdce, oranžové jako hořící plamen, nikdy neumírá. Žluté jako slunce, které prozáří tvůj den. Zelené jako rostlina, která stále roste. Modré jako voda, která je tak čirá. Purpurové jako květina, která chce kvést. Indigové jako sny, které naplňují tvé srdce.

(Z angličtiny přeložila Věra Klasnová.)

DUCHOVNO a MATERIÁLNO

Výrok - myslím tedy jsem, si mnoho z nás redukuje na pouhé - baštím tedy jsem. Záleží na tom, za co považuji sebe sama. Možná jen za pěkně uplácanou hroudu masa a sádla – pak určitě nemůže být nic nad tu jelitovou kulturu a materiální ověřování. Možná někdo se považuje za bytost boží. Možná i vyvolenou!

Ale což takhle mít oboje? Nebo raději vše, abych nebyl stále u toho rozporu: buď - anebo, jak by se dalo taky uvažovat o tom „a“ v titulku. Narážím tím na Ježíšův výrok: „Nejprve hledejte království boží a vše ostatní vám bude přidáno...“ Oddělovat duchovno a materiální konec konců jde pouze v nejnepřímých představách a řečech a rádobě filozofických úvahách. Realita taková samozřejmě nemůže být, protože všechno souvisí se vším.

Dávat rovnítko mezi chudobu a duchovně zaměřeného člověka také nemá žádné opodstatnění. Jinak by nemusel Ježíš přirovnávat zářivou bělostnost lilí k oblečení krále Šalamouna – jestliže takto je postaráno o pouhou květinu, jak může být méně postaráno o člověka?! Záleží na karmických podmínkách dotyčného jedince, a pak na jeho víře. Čemu vlastně chce věřit. Nejde o to někde na veřejnosti vykřikovat jaký jsem to sakra křesťan a být za to ukamenován od nic nechápajícího davu „jinověrců“. Mohu věřit, že jsem notorický smolař a vzhledem k tomu, že Bůh - na rozdíl od lidí - každému dopřává naprostou svobodu, je zcela jisté, co mohu dříve nebo později sklidit, pokud sám zavčas nezměním své dosavadní přesvědčení. Že Ježíši nešlo o vytvoření nějaké vyvolené skupiny lidí (církve) plyne z toho, že promlouval ke komukoliv, kdo byl ochoten naslouchat, bez ohledu na jeho třídní nebo národnostní původ. To jenom přízemní lidé škatulkují a rozdělují.

Příslušnost i dav není k ničemu, víra je totiž otázka veskrze soukromá a zcela intimní záležitost. Otázka prostoru nebo lépe řečeno obsahu naší vlastní mysli. Co nosím ve své mysli je rozhodující pro můj život. Tam mě příslušnost nepomůže. Kněz nebo psycholog mě může sice pomoci všechno rozebrat, ale čemu věřím či nevěřím mohu změnit či

upevnit jen a jen já sám. Různé víry mě formují pro mé dobro nebo škodu. Takové víry si tvořím sám nebo přebírám z okolí. Nechám si je okolím vnutit, ale jenom tak, že je - sám - přijmu za své. A v tom je právě tragedie, neboť člověk snáze přijímá to, co je negativní. Ale na to se pak váže i negativní karma! Pak že nestojí za to mít pod kontrolou své myšlenky, představy, city, emoce a nejrůznější víry a očekávání! Že by tedy jóga byla zbytečný balast? Tomu prostě nevěřím ani za mák!

Proč je třeba hledat etiku? Kvůli slibovanému životu někde v ráji? Kdeže. Kvůli přítomnému životu! Teď a tady! Peklo i ráj je stav, stav naší mysli, stav naší duše. Jestliže nenávidíme, nebo se trápíme – teď, v tomto okamžiku, také zažíváme své peklo. Zbytečně. Ale obdobně můžeme zažívat rovněž ráj. Záleží na nás, pro co se rozhodujeme.

Proto se Buddha nepouštěl do filozofických úvah typu je-li Bůh nebo ne a jak to vypadá s posmrtným životem, je-li život věčný či dočasný atd. Použil trefného přirovnání, že voják zasažený šípem, pokud se nejdříve nepodrobí vyjmutí šípu a léčbě, má jistotu že zemře dřív, než by dostal odpovědi na své všetečné otázky - kdo a proč na něj vystřelil. Buddha uváděl své posluchače do své nauky od toho, co každý velmi dobře zná – totiž od utrpení, jehož zdrojem není nějaký svévolný Bůh, ani nevypočitatelný osud, sudičky nebo dokonce náhoda či štěstíčko, ale způsob myšlení a cítění. Velmi zjednodušeně řečeno – že každý je svého štěstí i úspěchu strojuvůdcem. Nabádal své posluchače, žáky i mnichy, aby zaměřili svoji pozornost na vlastní mysl a v první fázi si vůbec uvědomili jak pracuje, pak se jí učili ztišit, odpoutat se od různých emocí, především těch negativních a zkoumali svou mysl a její obsahy a stavy stále do větší a větší hloubky.

Netvrdím, že Buddhova nauka je jediná správná a možná cesta nebo metoda. Velmi okřídlené úsloví říká, že všechny cesty vedou do Říma. Ale některá je poměrně přímá a tudíž krátká, zatímco jiná delší a některá také s neskutečnými oklikami a útrapami.

Realita či Pravda je jen jedna a tak se k ní člověk může dobrat z různých konců, ať už začnu od Boha, od Podstaty – teozofie, nebo od člověka, od lidské přirozenosti a člověčího potenciálu – antroposofie. Protože v obou případech, respektive ve všech si musí člověk stejně udělat pořádek ve své vlastní mysli, ve svých citech, potažmo v tom, co je vzletně označováno etikou. Problém je v tom, že se nám do toho stále plete, co jsme si nadrobili v minulých inkarnacích a v minulém životě, protože to jsou tak zakořeněné programy, že je mnohdy velmi obtížné s nimi hnout a navíc sklízíme plody toho, co bylo námi zaseto.

Josef Hepp

-

-

ŠŤASTNÝ NOVÝ ROK 2003

a splnění všech dobrých přání

Miloš Mikota:

POZNÁMKY O ROSIKRUCIÁNECH

Na J. A. Komenského měl bezesporu určitý vliv i unitářsko-sociniánský katechismus z roku 1605, s nímž se v mládí seznámil a který měl vliv na jeho spis „O nápravě věcí lidských“. Na adresu svých kritiků napsal Komenský: „Učme se a naučme se místo hádek o smysl víry raději pracovati o skutky víry... tak, aby křesťanství naše ne v ústech nám vězelo, ale v srdci našem bylo.“

V promluvě „J. A. K. mystik nebo rosikrucian?“ jsem si především kladl otázku, zda Komenský znal hnutí rosikrucianké a jaký byl jeho vztah k němu. Vycházel jsem tehdy z Komenského citátu: „Kdežes pak byl, synu můj? Kdes byl tak dlouho? Kudys chodil? Čehos ve světě hledal? Potěšení? I kdežes ho hledati měl, než v Bohu? A kde Boha, než v chrámě jeho? A kterýž chrám Boha živého, než chrám živý, kterýž on sobě sám připravil, srdce tvé vlastní.“

Dospěl jsem k závěru, že Komenský nebyl jen mystikem, jako jím nebyl ani Ježíš, ani Gautama, ani Erasmus, ani Francis Bacon, v jejichž šlépějích Komenský šel a rozvíjel svou snahu „o nápravu věcí lidských“.

Byl snad tedy Komenský rosikrucianem? Byl náš Komenský členem Bratrstva Růže a Kříže?

R. J. Vonka, autor populárněvědecké knížky „Ženy ze života a díla Jana Amose Komenského“, vydané unitářským nakladatelstvím v roce 1926, objevil v roce 1935 pečeť J. A. K. a věnoval ji zakladateli českého unitářství dr. Norbertu Čapkovi. Ten použil část Komenského pečetě pro znak českých unitářů. Jsou to ony slunečnice, které byly dovezeny do Evropy teprve na počátku 17. století. Komenský se o nich zmiňuje ve svém

spise „Cesta Světla“. Tento spis napsal v Anglii, kde dlel u svého přítele (snad rosikruciána). Spis pak vydal Komenský až v Amsterodamu v roce 1668 s dedikací anglické královské společnosti nauk. Vzpomíná tam také na úsilí své a svých přátel o vybudování „akademie nejvyššího vědění a nauk“.

Spis „Cesta Světla“ byl jen malou částí souboru, který Komenský připravoval pod názvem „Všeobecná porada o nápravě věcí lidských“, stručně zvaném „Všenáprava“, na kterém začal pracovat v roce 1644 a který – bohužel – nedokončil. Torzo tohoto díla, jež obsahovalo i „Pansofii“, bylo nalezeno v Halle-Salle v roce 1935.

V témže roce vytvořil Komenský svou pečeť. Její symbolismus je následující: Slunce symbolizuje nejen pravdu, ale také Boha. Dvanáct paprsků Slunce, stejně jako 12 okvětních plátků slunečnice symbolizuje dvanáct znamení zvířetníku (makrokosmos) a dvanáct středisek (či čaker), což symbolizuje naše vnitřní síly (mikrokosmos). Dvanáctka také symbolizuje dvanáct apoštolů, ačkoli nevíme kolik jich bylo.

Měsíc neboli Luna je protipól Slunce. I její vibrace jsou důležité. Pět hvězdiček symbolizuje nebe nad námi, které nás naplňuje údivem. Může však také symbolizovat pět světových kontinentů anebo pět světových náboženských směrů – křesťanství, židovství, islám, hinduismus a buddhismus. Číslo pět je také číslem člověka, symbolizovaného pěticípu hvězdou. Jeho 4/5 tvoří hmota a 1/5 duch. A protože Bůh jest duch, jest tedy částečně přítomen i v člověku, je jeho živoucí silou, podstatou života.

Člověka také symbolizují květiny. V Komenského pečetě jsou to již zmíněné slunečnice a růže. Vyrůstají z půdy, naznačené travou, jejíž zelená barva značí naději, tedy naději růstu.

Tak jako jsou na nebi (v makrokosmu) sluneční princip mužský a lunární princip ženský, tak také v mikrokosmu na zemi jsou dva principy, mužský a ženský, vyjádřené květinami. Není pochyby o tom, že růže symbolizuje ženu neboli princip ženský a také životní cyklus, kontinuitu života, reinkarnaci, evoluci a tajemno. Růže je mystickým náboženským symbolem panenské čistoty (viz Dante, Jean de Meung, Guillaume de Lorris, Pico della Mirandola aj.) a mravní čistotu vůbec.

V bezprostřední blízkosti růží je v Komenského pečetě pramen – symbolický pramen čisté vody. Čistá voda je symbolem nejen čistoty vnější, ale i čistoty vnitřní, duchovní a je symbolem „čistých“ přátelských lidských vztahů.

To je v podstatě názor Cyrila Jerusalémského (315 – 386), který tak odpověděl na otázku proč nazval Ježíš milost Ducha vodou.

„Voda je obsažena ve všech věcech, vodu potřebují k životu jak rostliny, tak i zvířata i lidi. V dešti sestupuje voda z nebe. Sestupuje v jediné podobě, působí však rozmanitým způsobem.

Je to jeden a týž pramen, který zavlažuje zahradu, je to jeden a týž déšť, který sestupuje na celý svět. Ale stává se bílým v lilii, červeným v růži, tmavožlutým

v hyacintech. V pestré rozmanitosti se usazuje v rozličných předmětech. Ve všem je vším, ač je jen jednoho druhu a sama o sobě není voda rozdílná. Déšť se nemění, ale řídí se přirozeností věcí a lidí, jež je přijímají...“ Touto alegorií vysvětluje Cyril působení Ducha Božího, který je jen jeden a jednoho druhu, nerozdělený, ale působící. Působí-li na dřevo, stává se dřevem, které vyžene do výše své větve. Tak i Duch Boží působí na člověka a přináší mu dary Ducha. Komenského pečeť je také jedna a působí ke každému člověku svým způsobem.

Je či není Komenského pečeť důkazem o jeho vztahu k rosikrucianům? Je to stejná otázka jako se ptát zda byl Josef Dobrovský svobodným zednářem. Stačí přečíst si co Komenský napsal v 10. a ve 13. kapitole svého Labyrintu světa a ráje srdce. Je to dostatečný důkaz o tom, že rosikrucianské spisy „Fama“ a „Konfese“ znal, a to dokonce v rukopisném opise z roku 1612?

Fama fraternitatis byla vytištěna v Kasselu v nakladatelství W. Wessella až v roce 1614 a Confessio fraternitatis až v roce 1615. To znamená, že Komenský věděl, že rosikruciani chtějí sestavit „Librum Naturae aneb dokonalou metodu pro všechna umění...“ a že to souhlasí s jeho „encyklopedickým systémem výchovy“, o který projevoval takový zájem Samuel Hartlib, Jan Duraeus a anglický parlament. Domnívám se, že také věděl proč tito stoupenci Francis Bacona (údajného vůdce anglických rosikrucianů) byli tak nadšeni jeho Cestou Světla, kterou mnozí čtenáři nazvali Komenského „Famou“.

Připojuji modlitbu, kterou mnozí nazvali „Modlitbou Bratrstva Růže a Kříže“.

MODLITBA BRATRSTVA RŮŽE A KŘÍŽE

VZNEŠENÝ, UNIVERZÁLNÍ PRAMENI LÁSKY, VĚDY A ŠTĚSTÍ!

TVOJE ZNAKY JSOU VEPSÁNY

DO KNIHY PŘÍRODY

A NEMŮŽE JE PŘEČÍST TEN,

KDO NEPROŠEL TVOU ŠKOLOU.

PROTO SE NAŠE ZRAKY UPÍNAJÍ K TOBĚ

JAKO OČI SLUŽEBNÍKŮ, UČŇŮ A ADEPTŮ,

KTEŘÍ HLEDÍ NA RUCE SVÝCH MISTRŮ,

OD NICHŽ SE CHTĚJÍ CO NEJVÍCE NAUČIT.

KDO TEBE, PANE VŠEHO TVORSTVA
A VŠECH VESMÍRŮ BY NECHVÁLIL
CELÝM SVÝM SRDCEM?

VŽDYŤ VŠE, CO JE NA ZEMI I VE VESMÍRU
A CO JE VESMÍREM, POCHÁZÍ OD TEBE,
Z TEBE VYZAŘUJE, TOBĚ PATŘÍ
A K TOBĚ SE ZASE ZNOVU NAVRÁTÍ.

NEBOŤ VŠE, CO JE A CO ŽIJE,
PROMĚŇUJE TVOJE LÁSKA
VE SVĚTLO
A VŠE DOBRÉ
I TO, CO JE ZDÁNlivĚ NEDOBŘÉ
BUDE SLOUŽITI
TVÉ SLÁVĚ!

-

-

NAŠE UČITELKA MATKA PŘÍRODA

SLUNCE DÁVÁ PONAUCENÍ, ŽE PÁN JE SAMOZÁŘÍCÍ.

OCEÁN ZJEVUJE, ŽE NEOSOBNÍ BOŽSTVÍ JE NEKONEČNÉ.

VZDUCH PAK PRAVÍ, ŽE BRAHMA JE VŠEPRONIKAJÍCÍ.

KVĚTINA JE POSELSTVÍM, ŽE PÁN JE KRÁSOU VŠECH KRÁS.

HIMALÁJE VÁM ŠEPTAJÍ O MAJESTÁTU DUŠE.

HROM ZVĚSTUJE, ŽE BŮH JE ZDROJEM VŠEHO.

I POSVÁTNÁ GANGA HUČÍ A ŠEPTÁ, ŽE BŮH JE VE VŠEM!

SVĚT JE JEHO PROJEVEM. PŘÍRODA JE JEHO ŠAKTI.

PŘÍRODA JE SPOLEHLIVÝM, MLČENLIVÝM UČITELEM.

JE KNIHOU, KTERÁ JE VÁM OTEVŘENA.

OBCUJTE MLČKY S PŘÍRODOU.

A ONA VÁM VŽDY BUDE TIŠE NÁPOMOCNA.

BUĎTE S NÍ VŽDY V SOULADU.

OBCUJTE S PÁNEM PŘÍRODY. V NĚM MLČKY SPOČIŇTE!

SVÁMÍ ŠIVÁNANDA

STŘÍPKY ZRCADLA PRAVDY

Neříkej, že nemáš dost času. Máš denně stejný počet hodin, jaký byl dán Pasteurovi, Michelangelovi, matce Tereze, Heleně Kellerové, Leonardu da Vinci, Thomasi Jeffersonovi a Albertu Einsteinovi.